

TİSK AYLIK EKONOMİ BÜLTENİ- ARALIK 2012 (SAYI: 46) 29.12.2012

GENEL DEĞERLENDİRME

"Sanayi üretimi azaldı, işsizlik arttı"

 AB borç ve büyüme sorunu ile uğraşmaya devam etse de alınan önlemler olumsuz fikirleri azalttı. AB vatandaşları istikrar paketlerine yönelik direniş sergiliyor, bu durum sosyal patlamalara neden olabilir. 2013 yılında AB'de büyüme oranında ciddi bir artış mümkün görünmüyor. AB için tek çıkış yolu ihracat artışı. ABD ve Çin ekonomilerinin istikrarı AB için önem taşıyor. ABD'de mali uçurum sorununun çözülmesi bekleniyor. AB ve ABD için faiz oranı artışı ve enflasyon tehlikesi beklenmiyor.

 2012 yılının 3. Çeyreğinde GSYH %1,6 arttı. İlk 9 aylık artış %2,6 oldu. Yurtiçi talebin GSYH artışına katkısı azalırken, kamu kesimi tüketim harcamaları artıyor.

 Sanayi üretimi Ekim ayında yıllık bazda %5,7 azaldı. İmalat sanayii üretimi yıllık bazda %5,9 azaldı. Sanayi Ciro Endeksi Ekim ayında yıllık bazda %5,2 azaldı. İmalat sanayii ciro endeksindeki düşüş %5,5 oldu. Sanayi Sipariş Endeksi Ekim ayında yıllık bazda %4,7 azaldı. En yüksek sipariş azalışı sermaye malı imalatında ortaya çıktı.

 İmalat sanayii kapasite kullanım oranı Aralık ayında yıllık bazda 1,9 puan azaldı. Reel kesim güveni 3,1 puan azaldı.

 İşgücüne katılma oranı %51'e yükseldi. Tarım dışında istihdam edilenlerin sayısı 696 bin kişi arttı. Yıllık bazda işsiz sayısı 141 bin kişi, işsizlik oranı 0,3 puan arttı. İşsizlik oranının aşağıya çekilmesi, işgücü piyasasının mevcut yapısı ile mümkün görünmüyor.

 İhracat %24,8; ithalat %12,5 arttı, dış ticaret açığı %5,5 azaldı. AB'nin toplam ihracattaki payı azalmaya devam etti ancak Kasım ayında AB'ye yapılan ihracat arttı. İlk 10 ayda cari açık 23,9 milyar dolar azaldı; 10,6 milyar dolar doğrudan yabancı sermaye girdi.

 2012 yılı Bütçe açısından sorunlu geçse de Kasım ayında görece olumlu gelişmeler oldu; Bütçe 5,4 milyar TL fazla verdi. Böylece faiz dışı fazla 8,9 milyar TL'ye yükseldi. Bütçe gelirleri yıllık bazda %14,9; vergi gelirleri ise %13,6 arttı.

 İlk 11 aylık gelişmeler açısından 2011'de fazla veren bütçe, 2012'de 13,3 milyar TL açık verdi. Bütçe giderleri %16,7 arttı. Faiz dışı fazla geriledi.

 Para politikası sıkı bir görünüm sergiliyor. Düşük oranlı büyüme, TCMB'nin yılsonuna doğru parasal tabanı gevşetici politika üretebilmesini sağladı. TCMB, 2013'te uygulayacağı para politikası ile fiyat istikrarını ve finansal istikrarı sağlamayı amaçlayacak. TCMB aktif para politikası izleyeceğinin sinyalini güçlü biçimde veriyor. TCMB'nin %4'ün üzerinde bir büyümeden yana olduğu ancak riskler konusunda uyarıda bulunma ihtiyacı hissettiği anlaşılıyor.

Dünya Ekonomisi:

Bir yılı daha geride bırakırken Avrupa Birliği borç ve büyüme sorunu ile uğraşmaya devam etmektedir. Birliğin gelecek yıl da aynı sorunlarla karşı karşıya olacağını söyleyebiliriz. Ancak yılı tamamlarken, İspanya, Yunanistan ve İtalya'da alınan önlemler sonrası AB'nin battığı yönündeki fikirlerin minimize olduğunu görmekteyiz. Bu durum, çözüm sürecinde AB ülke hükümetleri açısından önemli bir avantaj olacak gibi durmaktadır.

Görel olarak olumlu olan bu tabloya karşılık krizin yükünü işsizlik, düşük ücret ve ek vergilerle ödeyen AB ülke vatandaşlarının istikrar programlarına karşı bir direniş içerisinde olduğu da gözden kaçmamalıdır. AB uygulamaya koyduğu istikrar programlarının bedelini daha yeni yeni ödemektedir. Özellikle İspanya gibi genç işsizlik oranının %56'lara ulaştığı ülkelerde, 2013 yılında sosyal patlamalar ile karşı karşıya kalınması sürpriz olmayacaktır.

AB'de 2013 yılında büyüme oranının ciddi bir oranda artırması mümkün görünmemektedir. Bunun temel nedeni de iç talep sorunun halen devam ediyor olmasıdır. Dolayısıyla AB'nin umudu ihracatın artmasıdır. Bunun için de AB dışında kalan ülkelerde ekonomik istikrarın bozulmaması gerekmektedir. Burada özellikle ABD ve Çin öne çıkan ülkeler olmaktadır.

ABD'de mali uçurum (fiscal cliff) sorununun kısa süre içinde çözüleceği söylenebilir. Aksi bir durumun felaket olduğu ABD'de tüm kesimlerce malumdur. Bu nedenle, 2013'de faiz oranlarının yükselmeyeceği, enflasyon tehlikesinin de ne ABD ne de AB için söz konusu olmadığı görülmektedir.

Türkiye Ekonomisi:

Bu ay açıklanan en önemli makroekonomik gösterge, 2012 yılı üçüncü çeyrek büyüme rakamları olmuştur. TÜİK'in açıkladığı rakamlara göre, 2012 yılının üçüncü çeyreğinde GSYH bir önceki yılın aynı dönemine göre sabit fiyatlarla %1,6 oranında yükselmiştir. Böylece 2012 yılının ilk dokuz ayında sabit fiyatlarla gayri safi yurtiçi hasıladaki artış %2,6 düzeyinde gerçekleşmiştir. Takvim etkisinden arındırılmış sabit fiyatlarla GSYH yılın üçüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %1,9 artış gösterirken, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH değeri bir önceki döneme göre %0,2 artmıştır (**Şekil 1**).

AB borç ve büyüme sorunu ile uğraşmaya devam etse de alınan önlemler olumsuz fikirleri azalttı.

AB vatandaşları istikrar paketlerine yönelik direniş sergiliyor, bu durum sosyal patlamalara neden olabilir.

2013 yılında AB'de büyüme oranında ciddi bir artış mümkün görünmüyor. AB için tek çıkış yolu ihracat artışı. ABD ve Çin ekonomilerinin istikrarı AB için önem taşıyor.

ABD'de mali uçurum sorununun çözülmesi bekleniyor. AB ve ABD için faiz oranı artışı ve enflasyon tehlikesi beklenmiyor.

2012 yılının 3. Çeyreğinde GSYH %1,6 arttı. İlk 9 aylık artış %2,6 oldu.

GSYH rakamları ayrıntılı olarak incelendiğinde bazı unsurların öne çıktığı görülmektedir.

- Büyüme oranı 2011 yılının ikinci çeyreğinden itibaren tedrici olarak düşmeye başlamıştır.
- Türkiye’de yurtiçi talebin GSYH’ya yaptığı katkı azalmaktadır. 2012 yılının son iki çeyrek döneminde özel tüketim harcamalarının azalmaya başladığı görülmektedir.
- 2012 yılında dış talebin GSYH’ya verdiği katkı geçtiğimiz yıllara göre daha yüksektir.
- Özel kesim tüketim harcamalarının azalmasına karşılık yılın üçüncü çeyreğinde kamu kesimi tüketim harcamaları artmaktadır.

Yurtiçi talebin GSYH artışına katkısı azalırken, kamu kesimi tüketim harcamaları artıyor.

Sanayi Üretimi, Ciro ve Sipariş Endeksleri:

2012 yılı Ekim ayında Sanayi Üretim Endeksi 2011 Ekim ayına göre %5,7 oranında azalmıştır. Diğer yandan, Takvim Etkisinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi 2012 yılı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre %0,9 Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış Sanayi Üretim Endeksi de 2012’nin Eylül ayına göre %2,6 azalmıştır. Sanayinin alt sektörleri itibariyle 2012 yılı Ekim ayında yine 2011’in aynı ayına göre, madencilik ve taş ocakçılığı sektörü endeksi %3,9; imalat sanayi sektörü endeksi %5,9; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi de %5,1 üretim kaybına uğramıştır (**Şekil 2**).

Sanayi üretimi Ekim ayında yıllık bazda %5,7 azaldı.

İmalat sanayii üretimi yıllık bazda %5,9 azaldı.

Sanayi üretimdeki düşüş Sanayi Ciro Endeksine de yansımış ve Ekim ayında Sanayi Ciro Endeksi, 2011 yılının Ekim ayına göre %5,2 oranında azalmıştır (**Şekil 3**). Sanayi Ciro Endeksine alt sektörler itibariyle bakıldığında da, endeksin 2012 yılı Ekim ayında, bir önceki yılın aynı ayına göre, madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %4,7 artarken, imalat sanayi endeksinde %5,5 azaldığı görülmektedir. Ana sanayi grupları sınıflamasına göre ise 2012 yılı Ekim ayında Sanayi Ciro Endeksindeki en yüksek oranlı azalış %13,4 ile sermaye malı imalatı sektöründe görülmüştür. Bu sektörü %5,8 ile ara malı sektörü takip etmiştir. İmalat sanayi alt gruplarında cirosu en yüksek oranda düşen sektör %87,6 ile diğer ulaşım araçları sektörü olmuştur. Bu sektör aylık bazda %59,6’lık bir ciro kaybına uğramıştır. Yüksek oranlı ciro kaybı yaşayan ikinci sektör ise, %47,5 ile makine ve ekipmanların kurulumu ve onarımı sektörü olmuştur.

Sanayi Ciro Endeksi Ekim ayında yıllık bazda %5,2 azaldı. İmalat sanayii ciro endeksindeki düşüş %5,5 oldu.

En yüksek ciro azalışı, sermaye malı imalatında ortaya çıktı.

Sanayi Sipariş Endeksi, 2012 yılı Ekim ayında geçen yılın aynı ayına göre %4,7 düşmüştür (**Şekil 3**). Ana sanayi grupları sınıflamasına göre 2012 yılı Ekim ayında en yüksek sipariş düşüşü, ciro endeksinde olduğu gibi, %15,3 ile sermaye malı imalatı sektöründe gerçekleşmiştir. Bu sektörü %5,4 oranında sipariş azalışı ile ara malı imalatı sektörü izlemiştir. İmalat sanayi alt gruplarında en yüksek düşüş yine ciro endeksinde olduğu gibi, %61 ile diğer ulaşım araçlarının imalatında gerçekleşmiştir. Bu sektörün aylık bazdaki sipariş kaybı ise %50,4 gibi yüksek bir oranda gerçekleşmiştir. Sipariş kaybı en yüksek olan ikinci sektör %17,5 ile bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı sektörü olmuştur.

Sanayi Sipariş Endeksi Ekim ayında yıllık bazda %4,7 azaldı. En yüksek sipariş azalışı sermaye malı imalatında ortaya çıktı.

Aralık 2012'de imalat sanayii kapasite kullanım oranı, geçen yılın aynı ayına göre 1,9 puan düşmüş ve %73,6 düzeyine gerilemiştir. İmalat sanayi mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı ise bir önceki aya göre 1,7 puan artarak %74,5 düzeyine yükselmiştir. İmalat sanayi kapasite kullanım oranları mal gruplarına göre farklı yönlerde değişmiştir. Dayanısız tüketim malları sektöründe kapasite kullanım oranı geçen yılın Aralık ayına göre çok küçük oranda da olsa artarken, dayanıklı tüketim malları, yatırım malları, ara malları ve gıda ve içecekler sektörlerinde kapasite kullanım oranı azalmıştır.

İmalat sanayii kapasite kullanım oranı Aralık ayında yıllık bazda 1,9 puan azaldı.

2012 yılı Aralık ayında Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE), bir önceki aya göre 3,1 puan azalmış ve 97,9 düzeyine gerilemiştir. Mevsimsel etkilerden arındırılmış reel kesim güven endeksi ise, bir önceki aya göre 1 puan azalmış ve 107,7 olmuştur (**Şekil 4**). RKGE'de kullanılan alt verilere bakıldığında, sabit sermaye yatırım harcamasına ilişkin değerlendirmelerin endeksi artış yönünde etkilerken, gelecek üç aydaki üretim hacmi, gelecek üç aydaki toplam istihdam, genel gidişat, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, mevcut mamul mal stok miktarı, son üç aydaki toplam sipariş miktarı ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmelerin endeksi azalış yönünde etkilediği görülmektedir.

Reel kesim güveni 3,1 puan azaldı.

2008 Haziran ayından 2010 Ocak ayına kadar endeks baz yılının altında seyreden RKGE, daha sonra yükselmiş, sadece geçtiğimiz yılın Aralık ayında 100'ün altına kalmıştır.

İstihdam ve İssizlik:

Eylül 2012 döneminde kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus 1 milyon 91 bin kişi artarak 54 milyon 923 bin kişiye ulaşırken, işgücüne katılma oranı da %51'e yükselmiştir. 2012 yılı Eylül döneminde erkeklerde işgücüne katılma oranı 0,2 puanlık azalışla %72, kadınlarda ise 1,2 puanlık artışla %30,7 olmuştur.

İşgücüne katılma oranı %51'e yükseldi.

2012 yılı Eylül döneminde Hanehalkı İşgücü İstatistikleri çalışmasına göre istihdam edilen kişi sayısı, geçen yılın aynı dönemine göre 723 bin kişi artmış ve 25 milyon 472 bin kişiye yükselmiştir. Bu artışın 27 bini tarım sektöründe, 696 bini ise tarım dışı sektörde gerçekleşmiştir. Eylül 2012 döneminde çalışanların %25,5'i tarım sektöründe, %18,6'sı sanayi sektöründe, %7,4'ü inşaat sektöründe, %48,4'ü ise hizmetler sektöründe istihdam edilmiştir. Bir önceki yılın aynı dönemine göre, hizmetler sektörünün istihdam edilenler içindeki payı 1,2 puan, tarım sektörünün payı 0,7 puan, sanayi sektörünün payı ise 0,4 puan artarken inşaat sektörünün payı 0,2 puan azalmıştır. İstihdam edilenlerin %70,4'ü erkek, %57,5'i lise altı eğitilmiş, %63'ü ücretli, maaşlı veya yevmiyeli, %23,1'i kendi hesabına veya işveren, %13,9'u ise ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır.

Tarım dışında istihdam edilenlerin sayısı 696 bin kişi arttı.

Eylül döneminde işsiz sayısı 2011 yılının aynı dönemine göre 141 bin kişi artmış ve 2 milyon 539 bin kişiye yükselmiştir. Bu gelişmenin neticesinde işsizlik oranı da 0,3 puan artarak, %9,1 düzeyine ulaşmıştır (**Şekil 5**). Eylül döneminde kentsel alanda işsizlik oranı 0,2 puan artarak %11,3; kırsal alanda 0,3 puan artışla %4,8 olurken, genç nüfusta işsizlik oranı da 0,7 puan artışla %18 düzeyine ulaşmıştır.

Yıllık bazda işsiz sayısı 141 bin kişi, işsizlik oranı 0,3 puan arttı.

2012 yılı Eylül döneminde mevsim etkilerinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısı bir önceki döneme göre 290 bin kişi, işsiz sayısı ise 91 bin kişi artmıştır. Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı ise 0,2 puan artarak %9,4 düzeyine ulaşmıştır. Bu son bir yıl içinde karşılaşılan en yüksek mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranıdır. Daha önceki bültenlerde de vurguladığımız üzere, Türkiye'de işsizlik oranı %9 düzeyinde istikrar kazanmış durumdadır. Oranının aşağıya çekilmesi işgücü piyasasının mevcut yapısı ve düzenlemeler ile pek mümkün gözükmemektedir.

Mevsim etkilerinden arındırılmış işsizlik oranı 0,2 puan arttı.

İşsizlik oranının aşağıya çekilmesi, işgücü piyasasının mevcut yapısı ile mümkün görünmüyor.

Kayıtdışı istihdam oranı önceki yılın aynı dönemine göre 2,7 puan azalmış ve %40,1 düzeyine gerilemiştir. Bu dönemde, 2011 yılının aynı dönemine göre tarım sektöründe sosyal güvenlikten yoksun çalışanların oranı %84,6'dan %84,9'a yükselirken, tarım dışı sektörlerde %28'den %24,7'ye düşmüştür.

**Kayıtdışı istihdam
2,7 puan azaldı.**

Ödemeler Dengesi:

2012 yılının ilk aylarından itibaren dış ticaret açığında başlayan azalma Kasım ayında da devam etmiş ve dış ticaret açığı geçen yılın aynı ayına göre %5,5 oranında azalarak, 7 milyar 571 milyon dolardan, 7 milyar 158 milyon dolara gerilemiştir. Bu gerilemede, 2011 yılının aynı ayına göre ihracatın %24,8 artarak 13 milyar 829 milyon dolar, ithalatın %12,5 artarak 20 milyar 986 milyon dolar olması önemli bir etken olmuştur. Takvim etkilerinden arındırılmış seriye göre ise 2012 yılı Kasım ayında önceki yılın aynı ayına göre ihracat %13,1 artarken, ithalat %0,3 azalmıştır. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış rakamlara göre, 2012 Kasım ayında bir önceki aya göre ihracat %2,5 azalırken, ithalat %0,7 oranında yükselmiştir. Tüm bu gerçekleştirmelerin neticesinde ihracatın ithalatı karşılama oranı 2011 Kasım ayında %59,4 iken, 2012 Kasım ayında %65,9 düzeyine kadar ulaşmıştır.

**İhracat %24,8;
ithalat %12,5 arttı,
dış ticaret açığı
%5,5 azaldı.**

2012 yılının ülke bazında ihracatta ortaya çıkan en belirgin gelişme olan Avrupa Birliği'nin toplam ihracatımız içindeki payındaki düşüş eğilimi, Kasım ayında da yıllık bazda devam etmiştir. 2011 Kasım ayında toplam ihracat içinde %44,6 paya sahip olan AB, 2012 yılında bu payını koruyamamış ve %42,1'e gerilemiştir. Bununla birlikte, Kasım ayında AB ihracatı açısından olumlu bir gelişme ortaya çıkmış, AB'ye yapılan ihracat geçen yılın Kasım ayına göre %17,8 artarak ve 5 milyar 816 milyar dolara yükselmiştir.

**AB'nin toplam
ihracattaki payı
azalmaya devam etti
ancak Kasım ayında
AB'ye yapılan ihracat
arttı.**

2012 Kasım ayında en fazla ihracat yapılan ülke Almanya olmuştur. Almanya'ya yapılan ihracat 2011 Kasım ayına göre %11,1 artarak 1 milyar 219 milyon dolara ulaşırken, bu ülkeyi 1 milyar 94 milyon dolar ile Irak, 939 milyon dolar ile İngiltere ve 813 milyon dolar ile Birleşik Arap Emirlikleri izlemiştir. Fasıllara göre ihracata bakıldığında Kasım ayında ilk sırayı 1 milyar 354 milyon dolar ile motorlu kara taşıtları ve aksam parçaları, kazanlar faslı almıştır. Bu faslı 1 milyar 201 milyon dolar ile kıymetli taşlar ve madenler, 1 milyar 140 milyon dolar ile elektrikli makineler ve cihazlar faslı izlemiştir.

**İhracatta Almanya
ve otomotiv sektörü
ilk sırayı aldı.**

Kasım ayı toplam ithalatında Rusya Federasyonu yine ilk sırayı almıştır. Bu olgunun yakın dönemde değişme olasılığı da yok gibidir. Çünkü Türkiye bu ülkeden yüklü hacimde doğalgaz ve petrol ithal etmektedir. Buna rağmen ithalattaki azalıştan Rusya da payına düşeni almış ve Kasım ayında bu ülkeden yapılan ithalat, 2011 yılının aynı ayına göre %4,3 oranında azalarak 2 milyar 270 milyon dolara gerilemiştir. İthalatta bu ülkeyi sırasıyla 2 milyar 97 milyon dolar ile Çin, 2 milyar 10 milyon dolar ile Almanya ve 1 milyar 202 milyon dolar ile İtalya takip etmiştir. Kasım ayında en yüksek ithalatı olan fasıl 5 milyar 330 milyon dolar ile yine mineral yakıtlar ve yağlar olmuştur. Bu faslı 2 milyar 469 milyon dolar ile kazanlar, makineler, mekanik cihazlar ve aletler, bunların aksam ve parçaları, 1 milyar 700 milyon dolar ile elektrikli makina ve cihazlar ve 1 milyar 540 milyon dolar demir ve çelik faslı izlemiştir.

İthalatta Rusya ve mineral yakıtlar ve yağlar ilk sırayı aldı.

Dış ticaret açığının gerilemesi ile birlikte Ocak-Ekim döneminde cari işlemler açığı, 2011 yılının aynı dönemine göre 23 milyar 872 milyon dolar azalmış ve 41 milyar 95 milyon dolara kadar gerilemiştir. Bu dönemde turizm gelir ve giderleri de azaldığından cari işlemler açığına net bir etkisi olmamıştır.

İlk 10 ayda cari açık 23,9 milyar dolar azaldı.

Yılın ilk on ayında yurtdışında yerleşik kişilerin yurt içinde yaptıkları net yatırımlar, geçen yılın aynı dönemine göre 1 milyar 469 milyon dolar azalmış, fakat yine de 10 milyar 584 milyon dolarlık bir doğrudan yabancı sermaye Türkiye'ye girmiştir. Yurtdışında yerleşik kişiler hisse senedi piyasasında Ekim ayında 359 milyon ABD doları, Ocak-Ekim döneminde ise 3 milyar 39 milyon dolar tutarında net alım gerçekleştirmiştir. Yine yurtdışı yerleşikler Ekim ayındaki 1 milyar 431 milyon dolar, Ocak-Ekim döneminde ise 13 milyar 610 milyon dolar dolayında devlet iç borçlanma senedi alımı yapmıştır.

İlk 10 ayda 10,6 milyar dolar doğrudan yabancı sermaye girdi.

Türkiye'de yerleşik bankalar yurtdışına Ekim ayında 2 milyar 250 milyon dolar ve yeni ihraçla birlikte yılın on aylık döneminde 5 milyar 863 milyon dolar tutarında net borçlanma gerçekleştirmiştir.

Rezerv varlıklar 1,7 milyar TL arttı.

2011 yılının ilk on ayında rezerv varlıklar 1 milyar 707 milyon artarken, 2012 yılının aynı döneminde 20 milyar 992 milyon dolar yükselmiştir. Bunun sonucunda da 14 Aralık itibarıyla TCMB'nin döviz rezervi de 120 milyar 586 milyon dolara ulaşmıştır.

Para ve Maliye Politikası:

2012 yılı Kasım ayında Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) bir önceki aya göre %0,38; bir önceki yılın Aralık ayına göre %5,76; bir önceki yılın aynı ayına göre %6,37 ve on iki aylık ortalamalara göre %9,26 yükselmiştir. Ana harcama grupları içinde bir ay önceye göre en yüksek artış %6,28 ile giyim ve ayakkabı grubunda gerçekleşmiştir. 2011 yılının Kasım ayına göre TÜFE'de en yüksek artış %11,69 ile konut grubunda görülmüştür. Bu grubu %9,44 ile lokanta ve oteller, %8,90 ile çeşitli mal ve hizmetler ve %7,44 ile giyim ve ayakkabı grubu izlemiştir. Kasım ayında TÜFE mal sepeti içinde yer alan 444 maddeden, 66 maddenin ortalama fiyatları değişmezken, 252 maddenin ortalama fiyatları artmış, 126 maddenin ortalama fiyatları azalmıştır.

TÜFE Kasım'dan Kasım'a %6,37 arttı. En yüksek artış giyim ve ayakkabı grubunda görüldü.

2012 yılı Kasım ayında Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) bir önceki aya göre %1,66; bir önceki yılın Aralık ayına göre %2,58; bir önceki yılın aynı ayına göre %3,60 ve on iki aylık ortalamalara göre %6,98 yükselmiştir. Aylık bazda fiyatlar tarım sektöründe %2,96 düşerken, sanayi sektöründe %2,60 artmıştır. Sanayide en yüksek aylık artış elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı alt sektöründe görülmüştür. Ekim ayında sanayinin alt sektörlerinde üretici fiyatları elektrik, gaz ve su sektöründe %30,12, madencilik ve taşocakçılığı sektöründe %0,57 artarken, imalat sanayi sektöründe %0,55 düşmüştür. ÜFE mal sepeti içinde yer alan 791 maddeden, 104 maddenin ortalama fiyatları değişmezken, 369 maddenin ortalama fiyatları artmış, 319 maddenin ortalama fiyatları düşmüştür.

ÜFE Kasım'dan Kasım'a %3,60 arttı. Aylık bazda fiyatlar sanayi sektöründe %2,6 arttı.

2012 yılı merkezi yönetim bütçesi açısından genel olarak sorunlu geçmiştir. Kasım ayı bütçe gerçekleştirmeleri bu sorunlu dönemde görece olarak olumlu denilebilecek bir gelişme göstermiştir. 2011 yılı Kasım ayında merkezi yönetim bütçesi 2,1 milyar TL fazla verirken, 2012 Kasım ayında 5,4 milyar TL fazla vermiştir. Bu olumlu gelişme faiz dışı fazla rakamlarına da yansımış ve geçen yıl 5,7 milyar TL olan fazla, bu yıl 8,9 milyar TL'ye yükselmiştir. Diğer yandan, 2012 Kasım ayı merkezi yönetim bütçesi gelirleri geçen yılın Kasım ayına göre %14,9 oranında artmış ve 33,4 milyar TL düzeyine ulaşmıştır. Merkezi yönetim bütçesi gelirlerinin en önemli kalemi olan vergi gelirleri ise bu yılın Kasım ayında önceki yılın aynı ayına göre %13,6 yükselmiş ve 29,5 milyar TL olmuştur.

2012 yılı Bütçe açısından sorunlu geçse de Kasım ayında görece olumlu gelişmeler oldu; Bütçe 5,4 milyar TL fazla verdi.

Böylece faiz dışı fazla 8,9 milyar TL'ye yükseldi.

Bütçe gelirleri yıllık bazda %14,9; vergi gelirleri ise %13,6 arttı.

2012 yılı Kasım ayında merkezi yönetim mal ve hizmet alımı için geçen yılın aynı ayına göre %15,9 oranında daha fazla kaynak kullanmış ve bu kalemden 3 milyar 21 milyon TL'lik bir harcama yapmıştır. Kasım ayında bütçe giderleri açısından olumlu bir gelişme de temelde merkezi yönetimin SGK'ya, mahalli idarelere ve sosyal kurumlara aktardığı kaynağı gösteren kalem olan cari transferlerin 2011 yılı Kasım ayına göre %1,3 azalması ve 9 milyar 84 milyon TL'ye gerilemesi olmuştur. 2012 yılı Kasım ayında faiz giderleri geçen yılın aynı ayına göre yüzde 1,4 oranında azalmış ve 3 milyar 465 milyon TL'ye inmiştir.

Merkezi Yönetim Bütçesine yılın bütünü açısından bakıldığında Ocak-Kasım döneminde 439 milyon TL fazla veren bütçenin bu yıl 13 milyar 335 milyon TL açık verdiği görülmektedir. 2011 yılı Ocak-Kasım döneminde bütçe giderleri 272 milyar 328 milyon TL iken, bu yılın aynı döneminde %16,7'lik artışla 317 milyar 733 milyon TL'ye ulaşmıştır. 2011 yılında aynı dönemde faiz dışı fazla 41,4 milyar TL olarak gerçekleşirken, bu yıl aynı dönemde faiz dışı fazla 33,4 milyar TL düzeyine gerilemiştir.

Maliye politikasında bu tabloya karşılık para politikası daha sıkı bir görünüm arz etmektedir. TCMB'nin para politikası uygulama gücünün yüksek oluşu, ekonomideki düşük oranlı büyüme nedeniyle yılın sonuna doğru parasal tabanı gevşetici politika üretebilmesini de sağlamıştır.

Bu doğrultuda TCMB Aralık ayında uzun süredir değiştirmedığı para politikası faiz oranı olarak tanımladığı bir hafta vadeli repo ihale faiz oranını %5,75'ten, %5,50'ye çekmiştir. TCMB faiz düşüşü kararını aldığı para politikası kurul toplantısının ardından yayınladığı kurul duyurusunda küresel ekonomiye dair belirsizliklerin sürmesi nedeniyle para politikasında fiyat istikrarı ve finansal piyasalarda istikrarı sağlama yönlü politikanın süreceğini ifade etmiştir. Bankanın bu tutumu 2013 yılı para ve kur politikası değerlendirme raporuna da yansımıştır. Buna göre 2013 yılında para politikası stratejisinde hedefin, fiyat istikrarının yanı sıra finansal istikrar da olacağı açıkça ifade edilmiştir.

TCMB küresel likidite bolluğundan kaynaklanan ve Türkiye'ye yönelen sermaye akımlarının neden olduğu TL'nin aşırı değerlenme riski ile kredi plasmanındaki artışın yaratacağı yurtiçi talep yükselişinin neden olacağı gelişmeleri risk olarak algıladığını bundan dolayı da aktif para politikası izleyeceğinin sinyalini güçlü bir şekilde vermektedir.

Mal ve hizmet alım giderleri %15,9 artarken, cari transferler %1,3 azaldı.

İlk 11 aylık gelişmeler açısından 2011'de fazla veren bütçe, 2012'de 13,3 milyar TL açık verdi.

Bütçe giderleri %16,7 arttı. Faiz dışı fazla geriledi.

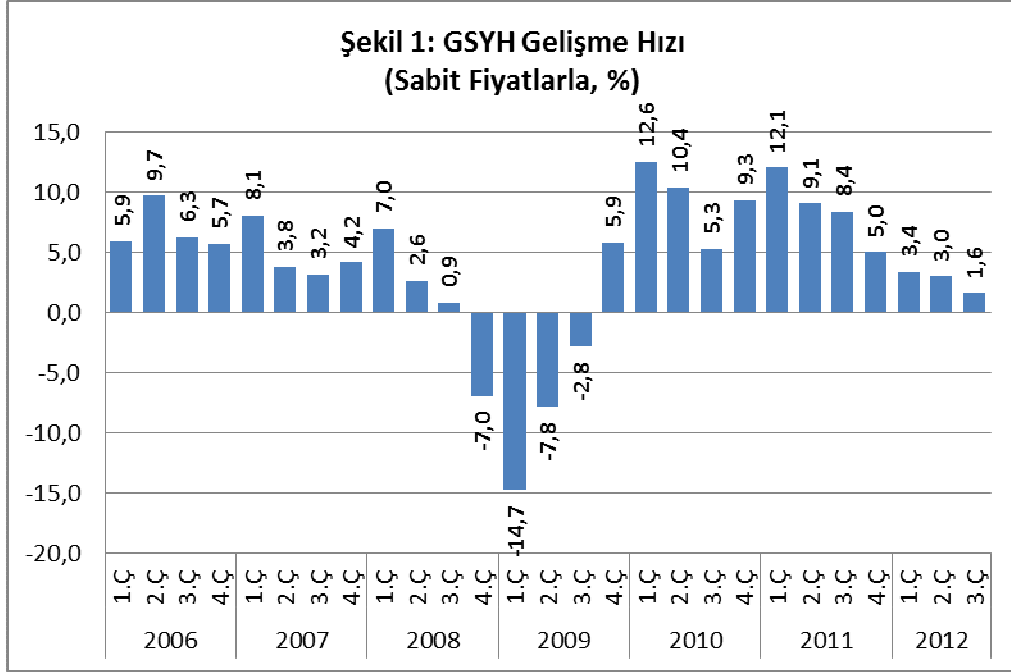
Para politikası sıkı bir görünüm sergiliyor. Düşük oranlı büyüme, TCMB'nin yılsonuna doğru parasal tabanı gevşetici politika üretebilmesini sağladı.

TCMB, 2013'te uygulayacağı para politikası ile fiyat istikrarını ve finansal istikrarı sağlamayı amaçlayacak.

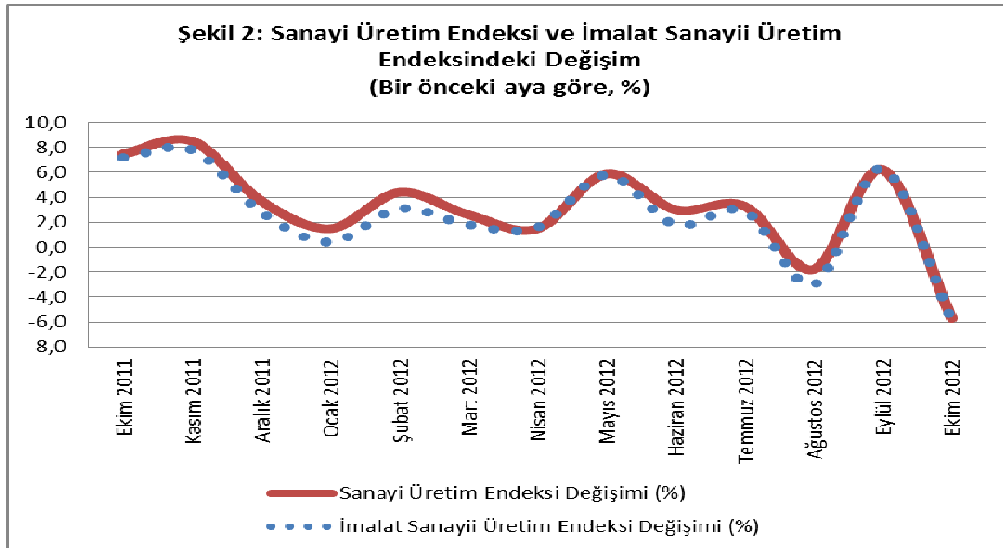
TCMB aktif para politikası izleyeceğinin sinyalini güçlü biçimde veriyor.

Buradan yola çıkarak 2013 yılında TCMB'nin mevcut hedeflerinin yanında, örtük olarak %4'ün üzerinde bir büyümeden taraf olduğu söylenebilir. Ancak TCMB bu hedef konusunda risklerden çekinmekte ve tüm kesimlerin kendi risklerini de iyi belirlemesi gerektiğini söylemektedir.

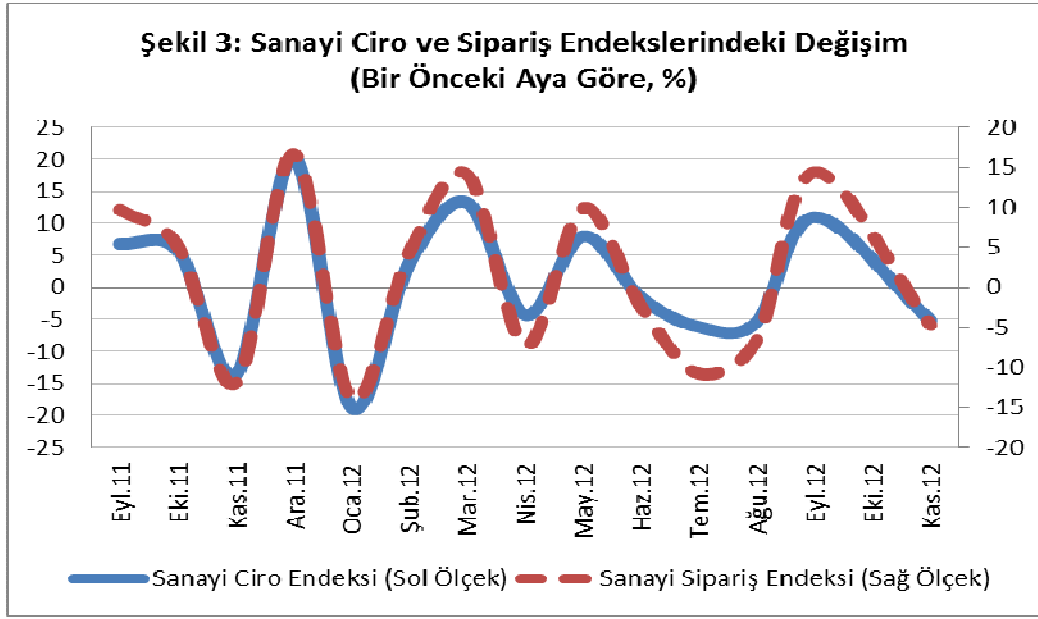
TCMB'nin %4'ün üzerinde bir büyümeden yana olduğu ancak riskler konusunda uyarıda bulunma ihtiyacı hissettiği anlaşılıyor.

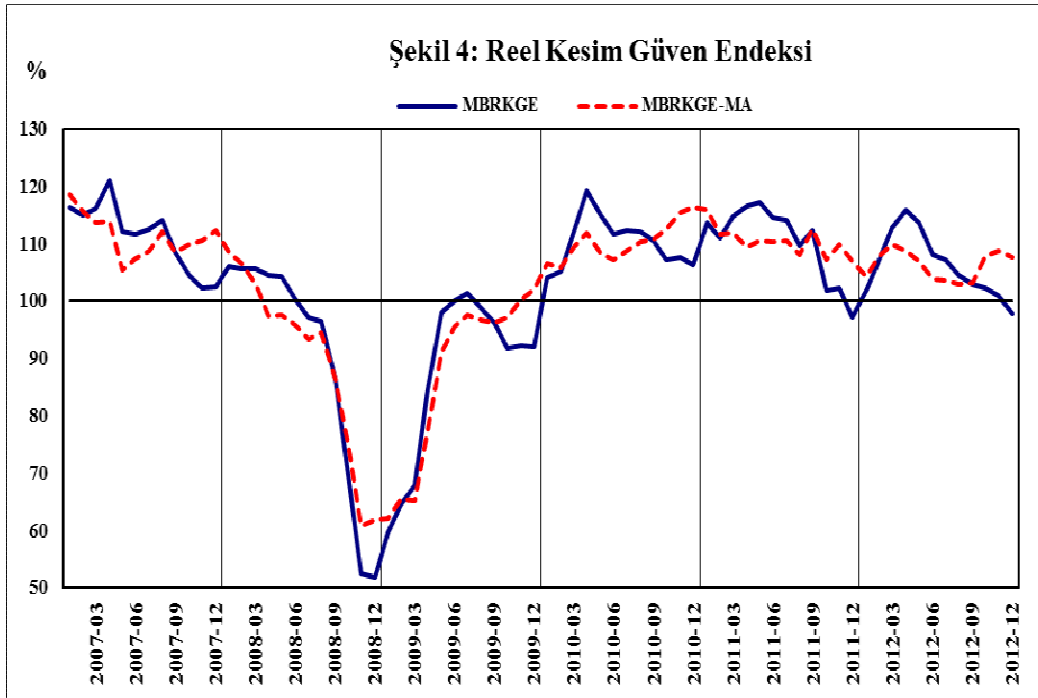
Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

Kaynak: TÜİK

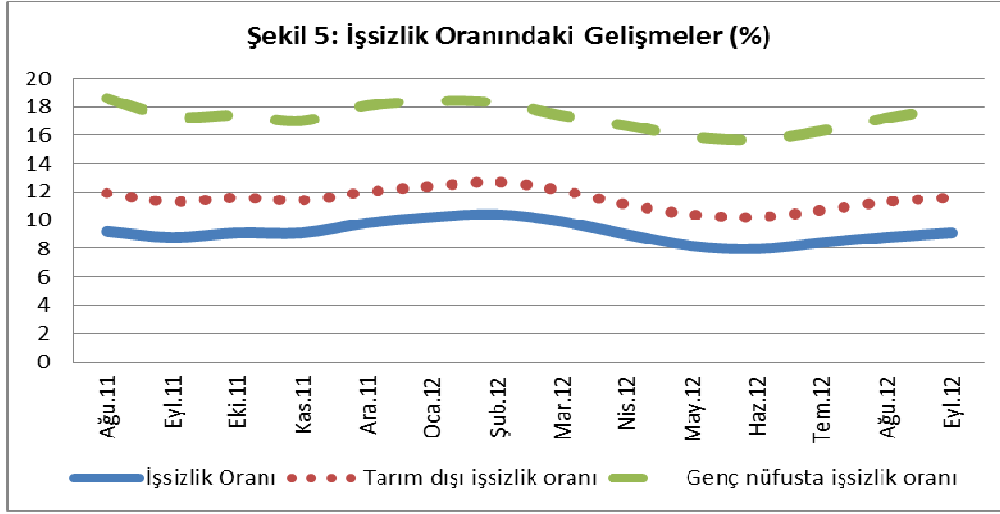

'MBRKGE=100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcileri tarafından yapılan değerlendirmelere göre ekonomik faaliyetlere ilişkin istikrarlı görünüm

'MBRKGE>100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güveninin arttığı (iyimser) görünüm

'MBRKGE<100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güveninin azaldığı (kötümser) görünüm

Kaynak: TCMB

Kaynak: TÜİK